

BESLUT
2013-06-03

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 11 februari 2013

Saken

Återkrav av studiemedel på grund av
minskad studieomfattning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte den 20 juni 2011 om studiemedel för heltidsstudier för att läsa 30 högskolepoäng under tiden den 29 augusti 2011 – den 13 januari 2012 och 30 högskolepoäng under tiden den 16 januari – den 1 juni 2012.

CSN beviljade den 21 juni 2011 studiemedel för heltidsstudier vecka 35 år 2011 – vecka 2 år 2012 och vecka 3 – 22 år 2012.

CSN ändrade den 11 februari 2013 beviljningen för vårterminen till studiemedel för halvtidsstudier och beslutade om återkrav av 22 260 kronor som betalats ut för mycket. Grunden för beslutet var att NN endast varit registrerad att läsa 15 högskolepoäng under terminen.

NN överklagade den 22 februari 2013 beslutet och anförde bl.a. följande. Han har, utöver sina studier om 15 högskolepoäng i Sverige, läst en kurs om fyra credits i USA. Kursen har tillgodoräknats som 7,5 högskolepoäng vilket ger en studietakt om minst 75 procent av heltid. Studierna är inte distansstudier eftersom han närvarat vid föreläsningar på plats i USA.

CSN överlämnade ärendet utan yttrande den 28 februari 2012 och inkom den 15 april 2013 med ett yttrande. CSN anförde bland annat följande. Det kan diskuteras vad som avses med begreppet *studier* i 3 kap. 21 § studiestödsförordningen. Avses studier som ett samlingsnamn på samtliga studier den studerande bedriver under en viss tidsperiod, eller avses enbart studier utomlands? Om samtliga studier avses

skulle även studier utomlands om mindre än 50 procent av heltid ge rätt till studiemedel för de fall de kombineras med andra studier i Sverige och den totala studieomfattningen överstiger 50 procent av heltid. CSN menar dock att det följer av 3 kap. 20 § studiestödsförordningen att 3 kap. 21 § endast tillämpas vid studier vid en utländsk läroanstalt utanför Sverige. Av 3 kap. 21 § första stycket följer vidare att det som avses i bestämmelsen är studier i ett land utanför Sverige. CSN anser därmed att det saknas möjlighet att lämna studiemedel för studier i USA om dessa, *i sig*, inte uppgår till minst 50 procent av heltid.

CSN anförde vidare följande. Den aktuella kursen är en campuskurs med möjlighet för deltagare att följa kursen online. NN har visserligen, enligt egen uppgift, närvarat fysiskt vid två tillfällen under kurstiden. Han har dock samtidigt följt en ordinarie kurs på halvtid vid en högskola i Sverige. CSN anser därför att det är rimligt att anta att han till huvuddelen måste ha följt undervisningen i USA på distans. CSN anser därmed att kursen i USA måste klassificeras som distansstudier. CSN anser inte att det som i övrigt framkommit i ärendet utgör synnerliga skäl att lämna studiemedel för distansstudier utanför EU och EES.

NN har fått tillfälle att inkomma med synpunkter i anledning av yttrandet.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver minst halvtidsstudier. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Enligt 5 kap. 1 § samma lag ska det som betalats ut för mycket krävas tillbaka, om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studiehjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

Enligt 3 kap. 20 § studiestödsförordningen (2000:655) tillämpas bestämmelserna i 21 – 25 §§ för studier vid en utländsk läroanstalt utanför Sverige.

Enligt 3 kap. 21 § studiestödsförordningen – i bestämmelsens lydelse till och med den 31 maj 2012 – får studiemedel lämnas vid studier i ett land utanför EES eller Schweiz om studierna bedrivs på heltid och pågår under minst 13 veckor. Om det finns särskilda skäl, får studiemedel för studier i ett land utanför EES eller Schweiz lämnas även om studierna inte bedrivs på heltid.

Enligt 3 kap. 21 § studiestödsförordningen – i nuvarande lydelse – får studiemedel lämnas vid studier i ett land utanför EES eller Schweiz om studierna bedrivs på heltid och pågår under minst 13 veckor. Studiemedel får dock lämnas även för studier som

1. inte bedrivs på heltid men på minst 50 procent av heltid, om det finns särskilda skäl, eller
2. pågår under mindre än 13 men minst tre veckor, om studierna kan tillgodoräknas helt som en del av en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) vid en svensk läroanstalt eller som en del av en motsvarande utbildning vid en läroanstalt inom EES eller i Schweiz inom ramen för ett utbytesprogram.

Enligt 12 kap. 8 § CSNFS 2001:1 lämnas studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EU och EES endast om det finns synnerliga skäl.

Nämndens bedömning

NN har varit registrerad att läsa 15 högskolepoäng i Sverige vecka 3 – 22 år 2012 vilket ger honom rätt till studiemedel för halvtidsstudier i 20 veckor.

Studiemedel för utlandsstudier förutsätter – vilket gällde redan tidigare, men gjorts tydligt genom den ändrade lydelsen av bestämmelsen – att studierna utomlands uppgår till minst halvtid. NN:s studier i USA var på mindre än halvtid och han kan därför inte kvittningsvis få studiemedel för dessa studier.

NN borde, med hänsyn till den minskade studieomfattningen, ha insett att studiemedel betalades ut med för högt belopp. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav ska kunna efterges fordras att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN anfört är inte sådana att det kan anses finnas synnerliga skäl till eftergift.

Vid denna bedömning saknas anledning att ta ställning till frågorna om särskilda skäl att lämna studiemedel för studier i USA på mindre än heltid, om studierna i USA är distansstudier och om det i så fall finns synnerliga skäl att ändå lämna studiemedel.

Mats Törnered

Stefan Öberg

Beslut har fattats Bertil Ekholm, ordförande, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Natalia Glowniak, Marie-Louise Holmberg, Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark och Christian Sjöstrand
Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till: CSN
CSN, rättsavdelningen